

ادبیات سال سوم

- درس ۱: ما همچنان ... - افلاک ...
- درس ۲: رزم رستم و اسفندیار
- درس ۳: کمال‌الملک - آورده‌اند که ...
- درس ۴: گاو
- درس ۵: گل‌دسته‌ها و فلک - آورده‌اند که ...
- درس ۶: درآمدی بر نقد و تحلیل آثار بزرگ ادبی - قاضی بُست
- درس ۷: بیبقی و هنر نویسندگی او - آورده‌اند که ... - وقت سحر
- درس ۸: خون خورشید - بانگ جرس
- درس ۹: تپه‌ی برهانی - باغ نگاه - آورده‌اند که ... - روز وداع یاران
- درس ۱۰: ترانه‌ی من - سه پرسش
- درس ۱۱: چشم به راه - آورده‌اند که ...
- درس ۱۲: امید دیدار - آفتابِ وفا
- درس ۱۳: پروانه‌ی بی‌پروا - سخن تازه - شراب روحانی
- درس ۱۴: کبوتر طوقدار - از ماست که بر ماست
- درس ۱۵: نوروز - زاغ و کبک - آورده‌اند که ...
- درس ۱۶: هجرت - آفتاب پنهانی - قرآن مصوّر
- درس ۱۷: نیاز روحانی - چند رباعی - آورده‌اند که ...
- درس ۱۸: بخوان
- درس ۱۹: بوی جوی مولیان - آورده‌اند که ... - ملک سلیمان
- درس ۲۰: اقلیم عشق
- درس ۲۱: موسی و شبان
- درس ۲۲: شب‌نم عشق

ما همچنان ... - افلاک ...

مشاوره درسی

گلستان سعدی با نثری آهنگین، گوش‌نواز، زیبا و روان که از ویژگی‌های نثر مستجع و فنی است سال‌هاست با ذهن و زبان ما پیوند دارد. سعدی در بخش دیباچه که از بهترین نمونه‌های تحمیدیّه است در ابتدا بر طبق اسلوب تحمیدیّه نویسی گفتار خود را با حمد الهی و توصیف عظمت کبریایی آغاز کرده و سپس به بیان عجز و نیاز خویش و طلب رحمت و مغفرت از خداوند می‌پردازد. در انتها نیز تجربه‌ی مکاشفه‌ی عرفانی خود را بیان کرده است که چگونه وقتی به درخت گل (معارف الهی) رسیده بوی گل (جمال معشوق) چنان او را مست کرده که دامنش از دست برفت (اختیار خویشتن را از دست داد!) و پس از تمام این‌ها باز این نکته را یادآوری می‌کند که هنوز نتوانسته خداوند را آن‌چنان که شایسته‌ی اوست وصف کند: ما هم‌چنان در اوّل وصف تو مانده‌ایم.

افلاک حریم بارگاہت

جمال‌الدین عبدالرزاق اصفهانی از شاعران اواخر سده‌ی ششم است. یکی از بهترین سروده‌های او ترکیب‌بندی مشهور در نعت و ستایش پیامبر بزرگوار اسلام (ص) است. او در این شعر با استفاده از آرایه‌های جان‌بخشی کنایه و اغراق، شأن و منزلت والای پیامبر اسلام (ص) را بازگو می‌کند چندان که ماه آسمان را مهره‌ی گردن اسب پیامبر می‌شمارد و آسمان بلند را خاک پای آن حضرت.

معنی و مفهوم نظم و نثر

شهر / مدرسه	سال	تعداد تکرار
قائم‌شهر، نیایش	۹۲	۳ بار
اردبیل، فرزاتگان	۹۳	۲۴ بار
بیرجند، شهید بهشتی	۹۳	۳۳ بار
زاهدان، فرزاتگان ۲	۹۳	۳۲ بار
اصفهان، فرزاتگان امین (۱)	۹۳	۱۹ بار
قم شهید قدوسی	۹۳	۱۳ بار
اصفهان، فرزاتگان امین (۱)	۹۳	۲۵ بار
اصفهان، فرزاتگان امین (۱)	۹۳	۵ بار
تهران، شاهد	۹۲	۷ بار
سبزوار، فرزاتگان	۹۳	۲۰ بار
شیراز، تیزهوشان	۹۳	۱۸ بار
گلپایگان، حنان	۹۲	۱۵ بار
دهران، شهید مدرس	۹۲	۲ بار
زاهدان، فرزاتگان ۲	۹۳	۷ بار
سنندج، فرزاتگان	۹۳	۲۳ بار
بیرجند، هدایت	۹۳	۹ بار
بیرجند، شهید بهشتی	۹۳	۲۴ بار
تهران، تهذیب	۹۱	۵ بار
شهر بابک، فرزاتگان	۹۳	۱۰ بار

۱. «بازش بخواند باز اعراض کند»

۲. «ایزد که رقیب جان خرد کرد / نام تو ردیف نام خود کرد»

۳. «برده‌ی ناموس بندگان به گناه فاحش ندرد و وظیفه‌ی روزی به خطای منکر نبرد»

۴. «عصاره‌ی تاکی به قدرت او شهد فایق شده و تخم خرمایی به تربیتش نخل باسق گشته»

۵. «فرآش باد صبا را گفته تا فرش زمرّدین بگسترد و دایه‌ی ابر بهاری را فرموده تا بنات نبات در مهد زمین بپرورد»

۶. «گر کسی وصف او ز من پرسد / بی‌دل از بی‌نشان چه گوید باز»

۷. «یکی از صاحب‌دلان سر به جیب مراقبت فرو برده بود و در بحر مکاشفت مستغرق شده»

۸. «چه غم دیوار آمت را که دارد چون تو پشتیبان / چه باک از موج بحر آن را که باشد نوح کشتیبان»

۹. «عاکفان کعبه‌ی جلالش به تقصیر عبادت معترف که ما عبدناک حقّ عبادتک»

۱۰. «هم عقل دویده در رکابت / هم شرع خزیده در پناهت»

۱۱. «ای از بر سدره شاهراحت / وی قبه‌ی عرش تکیه گاهت»

۱۲. «مه طاسک گردن سمندت / شب طره‌ی پرچم سیاهت»

۱۳. «دایه‌ی ابر بهاری را فرموده تا بنات نبات در مهد زمین بپرورد»

۱۴. «چرخ ارچه رفیع، خاک پایت / عقل ارچه بزرگ، طفل راهت»

۱۵. «هر نفسی که فرو می‌رود ممدّ حیات است و چون برمی‌آید مفرّح ذات»

۱۶. «عاشقان کشتگان معشوق‌اند / برنیاید ز کشتگان آواز»

۱۷. «ای طاق نهم رواق بالا / بشکسته ز گوشه‌ی کلاهت»

۱۸. «جبریل مقیم آستانت / افلاک حریم بارگاہت»

۱۹. «هرگه که یکی از بندگان گنهکار پریشان روزگار، دست انابت به امید اجابت به درگاه حق بردارد ایزد تعالی در او نظر نکنند»

۱۴ بار	کرج، شهید سلطانی ۴	۹۳	«اطفال شاخ را به قدوم موسم ربیع کلاه شکوفه بر سر نهاده»	۲۰.
۱۷ بار	اصفهان، فرزاتگان امین (۱)	۹۳	«درختان را به خلعت نوروزی قبای سبز ورق در بر گرفته»	۲۱.
۱۸ بار	کرمان، فرزاتگان ناحیه ۱	۹۳	«منتّ خدای را عزّوجلّ که طاعتش موجب قربت است و به شکر اندرش مزید نعمت»	۲۲.
۹ بار	مشهد، قائم	۹۲	«به خاطر داشتم که چون به درخت گل رسم، دامنی پر کنم هدیه‌ی اصحاب را.»	۲۳.
۱۰ بار	قم، شهید قدوسی	۹۳	«واصفان حلیه‌ی جمالش به تحیّر منسوب که: ما عرفناک حقّ معرفتک»	۲۴.
۹ بار	اصفهان، شهید ازهای	۹۲	«در خبر است از سرور کاینات و مفخر موجودات و صفوت آدمیان»	۲۵.
۷ بار	نجف‌آباد، فرزاتگان امین	۹۳	«این مدّعیان در طلبش بی‌خبران‌اند / کان را که خبر شد، خبری باز نیامد»	۲۶.
۳ بار	اردبیل، غیر انتفاعی بهاران	۹۲	«اعملوا آل داود شکراً و قلیل من عبادی الشکور»	۲۷.
۵ بار	اصفهان، فرزاتگان امین (۱)	۹۳	«بلغ العلی بکماله، کشف الدّجی بجماله / حسنت جمیع خصاله، صلّوا علیه و آله»	۲۸.
۲ بار	اردبیل، فرزاتگان	۹۲	«بنده همان به که ز تقصیر خویش / عذر به درگاه خدای آورد»	۲۹.

معنی لغات

تعداد تکرار	شهر / مدرسه	سال	معنی لغات	شماره
۱۲ بار	نجف‌آباد، فرزاتگان	۹۳	در مصراع «قسیم قسیم نسیم و نسیم» معنای واژه‌های مشخص شده را بنویسید.	۳۰.
۷ بار	نجف‌آباد، شهید سالدورگر	۹۲	«جبریل مقیم آستانت»	۳۱.
۱۴ بار	قوجان، فرزاتگان	۹۳	«بنده همان به که ز تقصیر خویش»	۳۲.
۱۹ بار	تهران، فرزاتگان	۹۳	«رحمت عالمیان و صفوت آدمیان»	۳۳.
۲۳ بار	مرند، علامه جعفری	۹۳	«بازش بخواند، باز اعراض کند»	۳۴.
۲۵ بار	ملایر، فرزاتگان	۹۳	«تخم خرمایی به تربیتش نخل باسق گشته»	۳۵.
۶ بار	تهران، بهارستان	۹۱	«مه طاسک گردن سمندت / شب طره‌ی پرچم سیاهت»	۳۶.
۴ بار	شاهین‌شهر، آمنه	۹۱	«وظیفه‌ی روزی به خطای منکر نبرد»	۳۷.
۱۵ بار	شهر بابک، فرزاتگان	۹۳	در خبر است از صفوت آدمیان / در خبر است از سرور کاینات / در خبر است از مفخر موجودات»	۳۸.
۱۰ بار	اردبیل، فرزاتگان	۹۳	«عصاره‌ی تاکی به قدرت او شهد فایق شده. ای طاق نهم رواق بالا»	۳۹.
۴ بار	نهاوند، فاطمیه	۹۲	«چون بر می‌آید مفرّح ذات است»	۴۰.
۹ بار	قزوین، شهید بابایی	۹۳	«ای از بر سدره شاهرهت»	۴۱.
۷ بار	نجف‌آباد، فرزاتگان	۹۳	«یکی از صاحب‌دلان سر به جیب مراقبت فرو برده بود»	۴۲.
۱۷ بار	بم، تیزهوشان	۹۳	«وی قبه عرش تکیه‌گاهت»	۴۳.
۲ بار	تهران، سلیم	۹۲	«به شکر اندرش مزید نعمت»	۴۴.
۱۷ بار	اسلامشهر، شهید زمانی	۹۳	«دست انابت به امید اجابت به درگاه حق بردارد»	۴۵.
۹ بار	بجنورد، فرزاتگان	۹۳	«عاکفان کعبه‌ی جلالش معترف»	۴۶.
۶ بار	قائم‌شهر، نیایش	۹۲	«درختان را به خلعت نوروزی قبای سبز ورق در بر گرفته»	۴۷.
۳ بار	تهران، هما	۹۱	«بنات نبات در مهد زمین پیرورد»	۴۸.

خودآزمایی

تعداد تکرار	سال	شهر / مدرسه	سؤال
۲۳ بار	۹۳	کرج، شهید سلطانی	۴۹. نثر گلستان جزء کدام نوع نثر است؟ چرا؟
۳ بار	۹۱	دماوند، قدسیه	۵۰. در مصرع «شب طره‌ی پرچم سیاهت» شاعر شب را به چه چیزی تشبیه کرده است؟
۵ بار	۹۳	اردبیل، بهاران	۵۱. عقیده‌ی گذشتگان درباره‌ی «طاق نهم» چیست؟
۷ بار	۹۳	کرمان، فرزاتگان	۵۲. در شعر زیر شاعر «ماه» و «شب» را در برابر مقام پیامبر چگونه توصیف کرده است؟ «مه طاسک گردن سمندت / شب طره‌ی پرچم سیاهت»
۳ بار	۹۰	شاهین شهر، آمنه	۵۳. در درس «ما هم چنان در اول وصف تو مانده‌ایم» بر کدام صفات خداوند بیش‌تر تأکید شده است؟
۹ بار	۹۳	اصفهان، فرزاتگان امین (۱)	۵۴. مصراع دوم بیت زیر در توصیف چه کسانی است؟ «ای مرغ سحر! عشق ز پروانه بیاموز / کان سوخته را جان شد و آواز نیامد»
۴ بار	۹۱	تبریز، طالقانی	۵۵. در مصرع «زمانه به دست تو دادم کلید» جای اصلی ضمیر «م» در «دادم» کجاست؟ نقش دستوری آن را بیان کنید و بگویید در اصطلاح چنین تغییراتی در جای اصلی «ضمیر» چه نامیده می‌شود؟
۷ بار	۹۳	تهران، شهید بهشتی	۵۶. نثر کتاب‌های «تاریخ جهان‌گشای جوینی و تاریخ بلعمی» هر یک به ترتیب جزء کدام نوع نثر است؟
۵ بار	۹۱	تهران، سیدالشهدا	۵۷. ترکیب‌بند چه نوع شعری است؟
۱ بار	۹۱	تهران، سیدالشهدا	۵۸. در بیت «گر کسی وصف او ز من پرسد / بی‌دل از بی‌نشان چه گوید باز؟» منظور از بی‌دل و بی‌نشان چیست؟
۲ بار	۹۱	تهران، مصاحب	۵۹. منظور از «یکی از صاحب‌دلان سر به جیب مراقبت فرو برده بود.» چیست؟
۳ بار	۹۱	تهران، فریختگان	۶۰. در نثر مسجّع زیر تشبیهات و سجع‌ها چگونه به کار رفته است؟ به غیر از گلستان اثری به نثر مسجّع نام ببرید. «باران رحمت بی‌حسابش همه را رسیده و خوان نعمت بی‌دریغش همه جا کشیده»
۲ بار	۹۱	تهران، فاطمه‌الزهرا	۶۱. مفهوم کلی بیت زیر را بنویسید. «از دست و زبان که برآید / کز عهده‌ی شکرش به درآید»
۲ بار	۹۱	تهران، بهارستان	۶۲. عبارت «تمّه‌ی دور زمان محمد مصطفی (ص)» به کدام ویژگی پیامبر اشاره دارد؟
۳ بار	۹۱	تهران، هما	۶۳. بیت: «جبریل مقیم آستانت، افلاک، حریم بارگاہت» در وصف چه کسی است؟
۳ بار	۹۲	چالوس، شریف	۶۴. سعدی در عبارت «خوان نعمت بی‌دریغش همه جا کشیده» به کدام صفت خداوند اشاره می‌کند؟
۳ بار	۹۱	تهران، صراط	۶۵. بیت «ای از بر سدره شاهره‌ات / وی قبه‌ی عرش تکیه‌گاهت» (الف) تلمیح به کدام واقعه است؟ (ب) «سدره» نام چه چیزی است؟

دانش‌های ادبی

تعداد تکرار	سال	شهر / مدرسه	سؤال
۴ بار	۹۲	اسلام‌شهر، نمونه‌دولتی شیخ کلینی	۶۶. در بیت «ای مرغ سحر عشق ز پروانه بیاموز / کان سوخته را جان شد و آواز نیامد» واژه‌های مشخص شده نماد چه هستند؟

۵ بار	۹۲	مشهد، مشکوة	همه‌ی موارد درباره‌ی نثر مصنوع و متکلف درست است به‌جز الف) سجع‌های متوالی، لغات، ترکیبات و اصطلاحات دشوار به گونه‌ای افراطی به کار رفته است. ب) درک و دریافت اغلب آثاری که به این نوع نثر نوشته شده، دشوار است. ج) کلیله و دمنه و مناجات‌های خواجه عبدالله انصاری از نمونه‌های این نوع نثر است. د) آرایه‌های ادبی و توصیفات شاعرانه در آن، به صورت طبیعی و با رعایت اعتدال به کار نرفته است.
۳۳ بار	۹۳	شیراز، دستغیب ۴	نوع نثر هر یکص از آثار زیر را بنویسید. الف) سیاست‌نامه ب) تاریخ جهانگشا
۳۱ بار	۹۳	کرج، شهید سلطانی	نوع نثر هر یک از آثار زیر را بنویسید. الف) جهان‌گشای جوینی ب) مناجات‌های خواجه عبدالله انصاری
۳۳ بار	۹۳	کرج، شهید سلطانی	نوع نثر کتاب «تاریخ بلعمی» را بنویسید.
۳۴ بار	۹۳	قزوین، شهید بابایی	نثر نوشته‌های زیر جزء کدام نوع از انواع نثر فارسی است؟ الف) کلیله و دمنه ب) کباب‌غاز ج) مرزبان‌نامه
۲۲ بار	۹۲	نجف‌آباد، حضرت فاطمه	نوع نثر کتاب‌های زیر را بنویسید. الف) گلستان سعدی ب) سیاست‌نامه
۷ بار	۹۲	خرم‌آباد، بعثت	مضمون ترکیب‌بند مشهور جمال‌الدین عبدالرزاق اصفهانی چیست؟
۵ بار	۹۲	نجف‌آباد، حضرت فاطمه	گونه‌ی نثر مرزبان‌نامه را ذکر کنید و علت آن را بگویید.
۳ بار	۹۱	تهران، ترابی	«جمال‌الدین عبدالرزاق اصفهانی» شاعر چه قرنی است؟
۹ بار	۹۳	قوجان، فرزاتگان	در بیت زیر دو آرایه‌ی ادبی مشخص کنید. «چه غم دیوار امت را که دارد چون تو پشتیان؟ / چه باک از موج بحر آن را که باشد نوح کشتیان؟»
۲ بار	۹۱	دورود، شاهد دخترانه	نثر مصنوع و متکلف چیست؟ کتابی را که به این نثر نوشته شده است، نام ببرید.
۲ بار	۹۱	دزفول، شکوه نور	دیباجه‌ی گلستان از بهترین نمونه‌های در ادب فارسی است.
۵ بار	۹۳	قم، شهید قدوسی	در ترکیب «دایه‌ی ابر بهاری» مشبّه‌به کدام است؟
۵ بار	۹۳	اسلامشهر، شهید رجایی	شعر «ای از بر سدره شاهره‌ت» در چه قالب و درون‌مایه‌ای سروده شده است؟
۴ بار	۹۲	گلپایگان، حنان	در جمله‌ی زیر دو آرایه‌ی ادبی پیدا کنید. «فرآش باد صبا را گفته تا فرش زمردین بگسترده.»
۲ بار	۹۱	تالش، آسیه (۱)	ویژگی نثر گلستان سعدی را بنویسید.
۴ بار	۹۲	نجف‌آباد، اقبال لاهوری	ترکیب‌بند به چه شعری گفته می‌شود؟
۱ بار	۹۱	ارومیه، حاج مؤمنی	«نثری است که فاقد آرایه‌های لفظی و لغات و اصطلاحات پیچیده است.» نام این نثر را بنویسید و یک اثر از این نوع نثر نام ببرید.
۴ بار	۹۱	تالش، آسیه	در بیت «چرخ ارجه رفیع خاک‌پایت / عقل ارجه بزرگ‌طفل‌راهت» دو آرایه‌ی متفاوت مشخص کنید.
۱ بار	۹۱	تهران، تدبیر	بیت «ای از بر سدره شاهره‌ت / وی قبه‌ی عرش تکیه‌گه‌ت» تلمیح به چه واقعه‌ای دارد؟
۲ بار	۹۱	گرمسار، زینبیه	نثر فارسی را از آغاز قرن چهارم هجری تا مشروطه، و از مشروطه تا امروز را می‌گویند.
۳ بار	۹۱	دورود، شاهد پسرانه	عبارت زیر چه آرایه‌ای دارد؟

		«هر نفسی که فرو می‌رود ممدّ حیات است و چون بر می‌آید مفرّح ذات.»
۵ بار	۹۳ سیستان و بلوچستان، فرزاتگان ۲	۸۹. شعر «افلاک حریم بارگاہت» در چه قالبی سروده شده است و از چه منابعی بهره گرفته است؟
۲ بار	۹۱ شاهین‌شهر، آمنه	۹۰. در این نوع نثر، سجع‌های متوالی لغات، ترکیبات و اصطلاحات دشوار و فراوان به گونه‌ای افراطی به کار رفته است. نام این نوع نثر چیست؟

درک مطلب

تعداد تکرار	سال	شهر / مدرسه	سؤال
۷ بار	۹۲	مشهد، مشکوة	۹۱. در بیت «همه از بهر تو سرگشته و فرمانبردار / شرط انصاف نباشد که تو فرمان نبری» چه چیز انصاف نیست؟
۳ بار	۹۲	اسلام‌شهر، نمونه‌دولتی شیخ کلینی	۹۲. در مصراع «چه غم دیوار امت را که دارد چون تو پشتیبان»: الف) مصراع بالا چه نوع استفهامی است؟ ب) منظور از «تو» چه کسی است؟
۸ بار	۹۲	چالوس، شریف	۹۳. در عبارت «فرّاش باد صبا را گفته تا فرش زمرّدین بگسترد و دایه‌ی ابر بهاری را فرموده تا بنات نبات در مهر زمین پیورود» الف) منظور از «فرش زمرّدین» چیست؟ ب) آرایه‌ی تناسب را در عبارت بالا مشخص کنید. ج) چرا باد صبا به فرّاش و ابر بهاری به دایه تشبیه شده است؟
۶ بار	۹۳	ملایر، فرزاتگان	۹۴. با توجّه به عبارت «پرده‌ی ناموس بندگان به گناه فاحش ندرد و وظیفه‌ی روزی به خطای منکر نبرد.» کدام صفات خداوند توصیف می‌شود؟
۲۷ بار	۹۳	قوجان، فرزاتگان	۹۵. با توجّه به عبارت «یکی از صاحب‌دلان سر به جیب مراقبت فرو برده بود و در بحر مکاشفت مستغرق شده، آن‌گه که از این معامله باز آمد، یکی از دوستان گفت: از این بوستان که بودی، ما را چه تحفه کرامت کردی؟ گفت: به خاطر داشتم که چون به درخت گل رسم، دامنی پر کنم هدیه‌ی اصحاب را. چون برسیدم، بوی گل‌م چنان مست کرد که دامنم از دست برفت.» الف) «سر به جیب مراقبت فرو بردن» کنایه از چیست؟ ب) منظور از «درخت گل» چیست؟ ج) با توجّه به متن، «معاملت» یعنی چه؟ د) «صاحب‌دل» قصد داشت چه تحفه‌ای برای دوستانش بیاورد؟
۲۵ بار	۹۳	سیستان و بلوچستان، فرزاتگان ۲	۹۶. «ای مرغ سحر عشق ز پروانه بیاموز / کان سوخته را جان شد و آواز نیامد این مدّعیان در طلبش بی‌خبراند / کان را که خیر شد خبری باز نیامد» الف) مرغ سحر نماد چه کسانی است؟ / پروانه نماد چه کسی است؟ / مدّعیان چه کسانی هستند؟ ب) منظور از عبارت «جان شد» چیست؟ / چرا سعدی می‌گوید عشق را باید از پروانه بیاموزیم؟ ج) با توجّه به بیت دوم، شاعر چه چیزی را نشانه‌ی رسیدن به حقیقت می‌داند؟
۲۵ بار	۹۳	بم، تیزهوشان	۹۷. «گفت: به خاطر داشتم که چون به درخت گل رسم، دامنی پر کنم هدیه‌ی اصحاب را. چون برسیدم، بوی گل‌م چنان مست کرد که دامنم از دست برفت.» «ای مرغ سحر عشق ز پروانه بیاموز / کان سوخته را جان شد و آواز نیامد این مدّعیان در طلبش بی‌خبراند / کان را که خیر شد خبری باز نیامد» الف) منظور از «درخت گل» چیست؟ ب) «دامن از دست رفتن» کنایه از چیست؟ ج) چرا سعدی «پروانه» را بر «مرغ سحر» ترجیح داده است؟

۴ بار	۹۲	چالوس، شریف	<p>۹۸. «هم عقل دویده در رکابت / هم شرع خزیده در پناهت مه طاسک گردن سمندت / شب طره‌ی پرچم سیاهت» الف) ابیات اشاره به کدام واقعه‌ی تاریخی دارند؟ ب) بارزترین آرایه‌های ادبی بیت اول را مشخص کنید. ج) یک مشبّه‌به و وجه‌شبهه در بیت دوم بیابید. د) سراینده‌ی ابیات بالا کیست؟ ه) «دویدن عقل در رکاب» کنایه از چیست؟</p>
۱۴ بار	۹۳	اردبیل، بهاران	<p>۹۹. در بیت «ایزد که رقیب جان خرد کرد / نام تو ردیف نام خود کرد» الف) «رقیب» در چه معنایی به کار رفته است؟ ب) مرجع ضمیر «تو» در این بیت کیست؟ ج) نقش دستوری «رقیب» و «خرد» چیست؟ د) معنا و منظور شاعر از بیت چیست؟</p>
۹ بار	۹۱	تهران، طلبعه	<p>۱۰۰. در عبارت زیر چه صفاتی از خداوند تأکید شده است؟ «پرده‌ی ناموس بندگان به گناه فاحش ندرد و وظیفه‌ی روزی به خطای منکر نبرد.»</p>
۵ بار	۹۱	نقده، مطهری	<p>۱۰۱. با توجه به جملات «فرّاش باد صبا را گفته تا فرش زمردین بگسترد و دایه‌ی ابر بهاری را فرموده تا بنات نبات در مهد زمین پیوردد.» الف) «فرّاش باد صبا» و «دایه‌ی ابر بهاری» چه نوع اضافه‌ای هستند؟ ب) «بنات» و «نبات» چه آرایه‌ای می‌توانند داشته باشند؟</p>
۱ بار	۹۱	هماهنگ کشوری	<p>۱۰۲. در عبارت «عاکفان کعبه‌ی جلالش به تقصیر عبادت معترف که: ماعبدناک حقّ عبادتک» عاکفان به چه امری اعتراف دارند؟ چرا؟</p>
۳ بار	۹۱	تهران، سیدالشهدا	<p>۱۰۳. شاعر در بیت «خوردست خدا ز روی تعظیم / سوگند به روی همچو ماهت» چه دلیلی برای بیان عظمت وجود پیامبر بیان کرده است؟ مرجع ضمیر «ت» کیست؟</p>
۱ بار	۹۱	مشهد، ۱۷ شهریور	<p>۱۰۴. در بیت «چرخ ارچه رفیع خاک پایت / عقل ارچه بزرگ طفل راهت» منظور از خاک پا و طفل راه چیست و به چه چیزهایی اشاره می‌کنند؟</p>
۱۱ بار	۹۳	اصفهان، فرزاتگان امین ۱	<p>۱۰۵. در بیت «گر کسی وصف او ز من پرسد / بی‌دل از بی‌نشان چه گوید باز» کلمات مشخص شده به چه کسانی اشاره می‌کنند؟</p>
۱ بار	۹۱	تهران، فاطمه‌الزهرا	<p>۱۰۶. عبارت «تتمّه‌ی دور زمان محمّد مصطفی (ص)» به کدام ویژگی پیامبر اشاره دارد؟</p>
۴ بار	۹۲	تهران، سما	<p>۱۰۷. با توجه به بیت «بلغ العلی بکماله کشف الدّجی بجماله / حسنت جمیع خصاله صلّوا علیه و آله» پیامبر چگونه به بلندی و عظمت دست یافته است؟</p>

تشریحی

پاسخ‌نامه‌ی

پاسخ‌نامه

ادبیات فارسی سوم

درس اول

۸. ای پیامبر، امّتی که پشتیبان و یآوری مانند تو داشته باشد، اندوهی ندارد همانند آن کسی که ناخدا و هدایت‌گری چون نوح داشته باشد از دریای سهمگین حوادث و امواج خروشان آن، ترسی ندارد.
۹. عارفان گوشه‌نشین درگاه با عظمت خداوندی، به کوتاهی در عبادت خود اعتراف می‌کنند که: تو را چنان که شایسته‌ی تو است، پرستش نکردیم.
۱۰. ای پیامبر! عقل و خرد، تابع و پیرو تو هستند و دین و شریعت برای در امان ماندن به تو پناه آورده و پناهنده‌ی تو هستند.
۱۱. ای پیامبری که گذرگاهت در کنار درخت سدره المنتهی در بالای آسمان هفتم است و ای کسی که بالاترین نقطه و گنبد عرش، تکیه‌گاه توست (مقام تو بلند و رفیع است).
۱۲. ماه با تمام زیبایی‌اش در مقابل تو بسیار ناچیز و هم‌چون مهره‌ای برای گردن آویز اسبت است و شب با همه‌ی عظمت و سیاهی خود، مانند رشته‌ی سیاه حاشیه‌ی پرچم توست.
۱۳. خداوند به ابر بهاری که مانند دایه و پرستاری است فرمان داده تا گیاهان را در گهواره‌ی زمین پرورش دهد.
۱۴. آسمان با تمام بلندی و عظمت خود، در مقابل عظمت و بزرگی تو بسیار ناچیز است و در زیر پای تو قرار دارد و عقل با همه‌ی توانایی و بزرگی‌اش، در برابر تو مانند کودکی کوچک و بی‌تجربه است.

۱. باز هم بنده از درگاه خدا درخواست می‌نماید و باز پروردگار روی برمی‌گرداند.
۲. ای پیامبر، خداوند که عقل و دانش را نگهبان جان قرار داده، نام تو را هم ردیف نام خود ذکر نموده است.
۳. آبروی بندگان را با وجود گناه آشکار آنان نمی‌ریزد و روزی و رزق مقرر آن‌ها را با وجود خطاکار بودنشان قطع نمی‌کند.
۴. شیرهی درخت انگور با قدرت پروردگار به شیرینی برگزیده و ناب تبدیل شده و هسته‌ی ناچیز خرما با پرورش خداوند به نخل بلندی تبدیل گشته است.
۵. خداوند به باد صبا که هم‌چون فرش گسترده‌ای برای زمین است دستور داده تا سبزه و چمن را همه‌جا بگستراند و به ابر بهاری که مانند دایه و پرستاری است فرمان داده تا گیاهان را در گهواره‌ی زمین پرورش دهد.
۶. اگر کسی توصیف خداوند را از من بخواهد من عاشق و دل‌باخته، از خداوندی که فراتر از نام و نشان است، چیزی نمی‌توانم بگویم.
۷. یکی از عارفان در حالت تأمل و تفکر عارفانه فرو رفته و در دریای کشف حقایق اسرار الهی غرق شده بود.

۲۵. در حدیثی از سرور و بزرگ موجودات جهان و مایه‌ی افتخار آفریدگان و برگزیده‌ی انسان‌ها، نقل شده است.

۲۶. این ادعا کنندگان شناخت خداوند، از اسرار معرفت الهی بی‌خبر و ناآگاه هستند زیرا آن کسی که از اسرار الهی آگاه شود، در وجود معشوق غرق می‌شود و دیگران هیچ خبری از او دریافت نمی‌کنند.

۲۷. ای خاندان داود! سپاس گزارید و عده‌ی کمی از بندگان من سپاسگزارند.

۲۸. به واسطه‌ی کمال خود به مرتبه‌ی بلند رسید و با جمال نورانی خود تاریکی‌ها را برطرف کرد. همه‌ی خوی‌ها و صفات او زیباست؛ بر او و خاندانش درود بفرستید.

۲۹. همان بهتر است که بنده به سبب کوتاهی در عبادت، روی نیاز به درگاه خداوند بیاورد و از پیشگاه حق طلب لطف و بخشش نماید.

۳۰. او صاحب جمال، خوش‌اندام، خوش‌بو و دارای نشان پیامبری است.

۳۱. مقیم: کسی که در جایی مسکن گرفته، اقامت کننده

۳۲. تقصیر: گناه، کوتاهی کردن، کوتاهی

۳۳. صفوت: برگزیده و خالص از هر چیز

۳۴. اعراض کردن: روی برگرداندن

۳۵. باسق: بلند

۳۶. سمند: اسب‌زردرنگ (در این بیت، مطلق «اسب» مورد نظر است.)

۳۷. منکر: زشت

۳۸. صفوت آدمیان: برگزیده‌ی انسان‌ها (صفوت: برگزیده و خالص از هر چیز) / سرور: رئیس، پیشوا، بزرگ / مفخر: آنچه بدان فخر کنند.

۱۵. هر یک نفسی که کشیده می‌شود (دم) یاری‌گر زندگی است و هنگامی که دوباره بیرون می‌آید (بازدم)، شادی‌بخش وجود انسان می‌شود.

۱۶. عاشقان راستین در راه معشوق کشته و فانی می‌شوند و به همین سبب پیوسته خاموش‌اند و هیچ صدا و اعتراضی ندارند.

۱۷. ای پیامبر! تو آن‌چنان بلند مقامی که گوشه‌ی کلاهت بالاتر و برتر از فلک نهم است.

۱۸. جبرئیل، فرشته‌ی مقرب و حامل وحی الهی، برای خدمتگزاری در آستانه و درگاه تو اقامت دارد و بارگاه تو بالای آسمان‌هاست و افلاک با تمام عظمت خود، در پیرامون و گرداگرد بارگاه تو واقع شده‌اند.

۱۹. هرگاه که یکی از بندگان بیچاره و پریشان احوال، به آرزوی برآورده شدن حاجت، دست توبه به درگاه خداوند بزرگ و بلندمرتبه بلند کند، خداوند بزرگ به او توجه نکند.

۲۰. خداوند بزرگ به مناسبت فصل بهار، شکوفه‌های زیبا را مانند کلاه بر سر شاخه‌های کوچک و نو دمیده، رویانده است.

۲۱. خداوند به‌عنوان جامه‌ی گران‌بهای بهاری، برگ و شکوفه را هم‌چون پوشش و لباس سبز رنگ بر تن درختان پوشانده است.

۲۲. سپاس مخصوص خداوند گرامی و بزرگ است که اطاعت از او سبب نزدیکی به درگاهش و شکرگزاری او باعث افزونی و فراوانی نعمت‌ها می‌شود.

۲۳. در نظم بود که وقتی به گلستان عشق و معرفت الهی برسیم، برای هدیه دادن به دوستان، دامنی از گل‌ها و شکوفه‌های معارف و اسرار الهی پر بکنم.

۲۴. وصف کنندگان زیور زیبایی و جلال الهی به سرگشتگی و حیرت نسبت داده شده‌اند که: تو را چنان‌که سزاوار شناسایی توست، نشناختیم.

۳۹. فایق: برگزیده، برتر / رواق: ایوانی که در طبقه‌ی دوم ساخته شود، سایبان، پیشگاه‌خانه
۴۰. مفرّح: شادی‌بخش، فرح‌انگیز
۴۱. سدره: نام درختی است در بالای آسمان هفتم که آن را سدره‌المنتهی گویند.
۴۲. جیب: گریبان، یقه
۴۳. قبه: عمارت گنبدی شکل
۴۴. مزید: افزونی، زیادی
۴۵. انابت: توبه، بازگشت به سوی خدا
۴۶. عاکفان: کسانی که در مدّتی معین در مسجد بمانند و به عبادت پردازند.
۴۷. خلعت: جامه‌ی دوخته شده که بزرگی به کسی بخشد.
۴۸. مهد: گهواره
۴۹. نثر مسجّع و فنی، زیرا در آن، انواع سجع‌ها، مترادفات، تشبیهات، استعارات و توصیفات شاعرانه به صورت طبیعی و با رعایت اعتدال به کار رفته‌اند.
۵۰. به رشته‌های سیاه حاشیه‌ی پرچم حضرت محمد (ص)
۵۱. به عقیده‌ی گذشتگان، طاق نهم همان فلک‌الافلاک یا فلک نهم است که بر افلاک دیگر احاطه دارد.
۵۲. ماه را با تمام زیبایی‌اش در برابر مقام پیامبر ناچیز و هم‌چون گردن‌آویز اسب پیامبر دانسته و شب را با همه‌ی عظمت و سیاهی‌اش، بسیار کوچک و هم‌چون رشته‌های سیاه حاشیه‌ی پرچم پیامبر در نظر گرفته است.
۵۳. (۱) رحمت و بخشندگی، (۲) مغفرت و عیب‌پوشی
۵۴. عاشقان حقیقی
۵۵. جای اصلی ضمیر «م» بعد از کلید است. / نقش دستوری «م» مضاف‌الیه است: «کلید من را»/ به چنین تغییراتی که در جای اصلی «ضمیر» به وجود می‌آید، در اصطلاح «جهش ضمیر» یا «جاب‌جایی» ضمیر گویند.
۵۶. تاریخ جهان‌گشای جوینی: نثر مصنوع و متکلف / تاریخ بلعمی: نثر ساده یا مرسل
۵۷. شعری است چند بخشی که هر بخش آن از نظر قافیه و درون‌مایه همانند قصیده یا غزل است. این بخش‌ها را بیت مصرّع متفاوت و نامکرّری به هم می‌پیوندند.
۵۸. بی‌دل: عاشق و دل‌باخته / بی‌نشان: خداوندی که فراتر از نام و نشان است.
۵۹. یعنی یکی از عارفان، در حالت تأمل و تفکر عارفانه قلب خود را از هر چه غیر خدا حفظ کرده بود.
۶۰. به صورت طبیعی و با رعایت اعتدال به کار رفته‌اند. / مناجات‌های خواجه عبدالله انصاری، کلیله و دمنه
۶۱. عجز و ناتوانی انسان از شکر‌گزاری نعمت‌های خداوند
۶۲. به پایداری و باقی ماندن نام پیامبر در گردش روزگار به‌عنوان خاتم پیامبران
۶۳. پیامبر اکرم (ص)
۶۴. به رزاق بودن خداوند و گستردگی و عظمت رحمت و نعمت الهی اشاره دارد.

۶۵. الف) معراج پیامبر، ب) نام درختی است در بالای آسمان هفتم که آن را سدرۃ المنتهی گویند.
۶۶. مرغ سحر: نماد عاشق غیر حقیقی و ظاهری (نماد مدعی عشق)
پروانه: نماد عاشق حقیقی
۶۷. گزینهی «ج»، کلیده و دمنه و مناجات‌های خواجه عبدالله انصاری از نمونه‌های نثر مسجع و فنی هستند.
۶۸. الف) سیاست‌نامه: نثر ساده (مرسل)، ب) تاریخ جهان‌گشا: نثر مصنوع و متکلف
۶۹. الف) مصنوع و متکلف، ب) مسجع و فنی
ساده یا مرسل
۷۰. الف) کلیده و دمنه: مسجع و فنی، ب) کباب‌غاز: نثر جدید و معاصر، ج) مرزبان‌نامه: نثر مصنوع و متکلف
۷۱. الف) مسجع و فنی، ب) ساده یا مرسل
۷۲. در نعت، ستایش و توصیف شخصیت پیامبر بزرگوار اسلام (ص) است.
۷۳. نثر مرزبان‌نامه، نثر «مصنوع و متکلف» است زیرا در آن، سجع‌های متوالی، لغات، ترکیبات و اصطلاحات دشوار و تکلفات فراوان به گونه‌ای افراطی و خارج از حدّ اعتدال به کار رفته‌اند.
۷۴. قرن ششم
۷۵. دیوار اَمّت: تشبیه (اضافه‌ی تشبیهی) // «موج، بحر، نوح، کشتیان»: مراعات نظیر (تناسب) // اشاره به داستان حضرت نوح: تلمیح
۷۷. نثر مصنوع و متکلف، نثری است که در آن سجع‌های متوالی، لغات، ترکیبات و اصطلاحات دشوار و تکلفات فراوان به گونه‌ای افراطی و خارج از حدّ اعتدال به کار رفته‌اند. مانند: کتاب‌های تاریخ جهانگشای جوینی و مرزبان‌نامه
۷۸. تحمیدیّه
۷۹. مشبّه‌به: دایه / ابر بهاری مانند دایه است. (ابر بهاری: مشبّه، دایه: مشبّه‌به)
۸۰. قالب شعر: ترکیب‌بند است. درون‌مایه‌ی آن: نعت، ستایش و توصیف شخصیت پیامبر بزرگوار اسلام (ص) است.
۸۱. فرّاش باد صبا: تشبیه (اضافه‌ی تشبیهی) / فرش زمرّدین: استعاره از سبزه و چمن
۸۲. نثر گلستان سعدی، مسجع و فنی است که در آن انواع سجع‌ها، مترادفات، تشبیهات، استعارات و توصیفات شاعرانه به صورت طبیعی و با رعایت اعتدال به کار رفته‌اند.
۸۳. ترکیب‌بند شعری است چندبخشی که هر بخش آن از نظر قافیه و درون‌مایه همانند قصیده یا غزل است. این بخش‌ها را بیت مصرّع متفاوت و نامکرری به هم می‌پیوندد.
۸۴. نثر ساده یا مرسل / تاریخ بلعمی (قابوس‌نامه، سیاست‌نامه)
۸۵. «چرخ»: استعاره از آسمان / «چرخ مانند خاک پایت» و «عقل مانند طفل راهت»: تشبیه / «خاک پا بودن»: کنایه از بی‌ارزش بودن و «طفل راه بودن»: کنایه از ناچیز و ناتوان بودن / بیت آرایه‌ی «موازنه» دارد.
۸۶. معراج پیامبر
۸۷. «قدیم»، «معاصر»

۸۸. «حیات و ذات»: آرایه‌ی سجع دارند. / «فرو می‌رود» و «بر می‌آید»: تضاد (طباق) دارند.
۸۹. قالب شعری: ترکیب‌بند است. / از آیات و احادیث بهره گرفته است.
۹۰. نثر مصنوع و متکلف
۹۱. انصاف نیست که انسان از خداوند اطاعت نکند.
۹۲. الف) استفهام انکاری، ب) پیامبر اکرم (ص)
۹۳. الف) مقصود از فرش زمردین، سبزه و چمن و گیاهان است. ب) باد صبا و ابر بهاری با هم تناسب دارند، نبات (گیاه) و زمین نیز با هم تناسب دارند. ج) زیرا باد صبا مانند فرش گسترده، سبزه‌ها و گیاهان سرسبز را در زمین می‌گسترده و ابر بهاری مانند دایه‌ای با فرو ریختن باران گیاهان را در زمین پرورش می‌دهد.
۹۴. الف) «ستار العیوب» بودن و عیب‌پوشی خداوند، ب) رحمت و بخشندگی پروردگار
۹۵. الف) سر به جیب مراقبت فرو بردن (کنایه): یعنی در حالت تأمل و تفکر عارفانه قلب خود را از هر چه غیر خدا حفظ کردن. ب) «درخت گل»: استعاره از عشق و معرفت الهی (گلستان حقایق معرفت الهی) ج) «معاملت» در این‌جا: مراقبت و مکاشفت است. د) دامنی از گل‌ها و شکوفه‌های معارف و اسرار الهی
۹۶. الف) مرغ سحر: نماد عاشقان غیر حقیقی است. / پروانه: نماد عاشقان راستین است. / مدعیان: کسانی که ادعای خداشناسی می‌کنند. / در طلبش: در طلب خداوند ب) منظور از «جان شد» یعنی در راه معشوق واقعی، فنا و فدا شد. / زیرا پروانه نماد عاشقان واقعی است. ج) از خود بی‌خود گشتن و در وجود معشوق غرق شدن (بی‌خبری) را نشانه‌ی رسیدن به حقیقت می‌داند.
۹۷. الف) الف) معرفت و شناخت خدا (رسیدن به حقایق الهی) ب) کنایه از «بی‌اختیار و از خود بی‌خود شدن» است. ج) زیرا پروانه نماد عاشق حقیقی است که پاکباز و بی‌ادعاست و با وجود سوخته شدن، خاموش می‌ماند و هیچ اعتراضی نمی‌کند.
۹۸. الف) به معراج پیامبر (ص) اشاره دارند و معراج حضرت رسول (ص) چون در شب واقع شده است، شاعر برای رعایت تناسب به رنگ باختن و بی‌ارزشی تمام پدیده‌های مادی و زیبایی آن‌ها در برابر شکوه و عظمت پیامبر گرامی اشاره کرده است. ب) تشخیص: دویدن عقل / موازنه: بیت اول / «در رکاب کسی بودن»: کنایه از مطیع و فرمانبردار بودن ج) مه مانند طاسک مشبه ادات تشبیه مشبه به
- (وجه‌شبه: بی‌ارزشی و ناچیز بودن ماه در برابر عظمت پیامبر)
- شب مانند طره‌ی پرچم سیاهت مشبه ادات تشبیه مشبه به
- (وجه‌شبه: رنگ باختگی تمام پدیده‌های مادی و ناچیز بودن زیبایی آن‌ها در برابر شکوه پیامبر)
- د) جمال‌الدین عبدالرزاق اصفهانی
- ه) «دویدن عقل در رکاب»: کنایه از مطیع و تابع بودن عقل در برابر پیامبر (ص) است.
۹۹. الف) رقیب: نگهبان، نگاه دارنده ب) پیامبر اکرم (ص) ج) ایزد، خرد را رقیب جان کرد. نهاد مفعول مسند مضاف‌الیه
- (جمله‌ی چهار جزئی گذرا به مفعول و مسند)
- د) منظور شاعر، بیان آمدن نام پیامبر بعد از نام خدا در برخی آیات قرآن است.
۱۰۰. «ستار العیوب و عیب‌پوشی» و «روزی رسانی و رزاق بودن» خداوند
۱۰۱. الف) اضافه‌ی تشبیهی (باد صبا مانند فرّاش و ابر بهاری مانند دایه)، ب) نبات و نبات: جناس ناقص دارند.

۱۱۳. ای رستم! تو به سبب حيله و جادوگری زال این چنین سالم و زنده هستی، در غیر این صورت تا الآن باید مرده بودی.

۱۱۴. ای اسفندیار! من امروز برای جنگ با تو نیامده‌ام، بلکه برای عذرخواهی و حفظ آبرو و اعتبار خود آمده‌ام.

۱۱۵. رستم و اسفندیار، بدان گونه که توصیف شد به جنگ یک‌دیگر رفتند، مثل این بود که شادی و آسایش و نشاطی در جهان وجود ندارد. (گویی سراسر جهان پر از کینه و دشمنی است.)

۱۱۶. ای خدای پاک، می‌دانی که چقدر سعی و تلاش و اصرار می‌کنم تا شاید اسفندیار از جنگ منصرف شود.

۱۱۷. التماس و تضرع رستم در اسفندیار مؤثر واقع نشد.

۱۱۸. تو با من ظالمانه رفتار می‌کنی و کار تو عاقلانه نیست و از روی نادانی و خلاف عقل است.

۱۱۹. بر اثر قدرت اسب‌ها و ضربه‌های مؤثر پهلوانان، شمشیرهای سنگین آنان شکست.

۱۲۰. اسفندیار از روی تحقیر به رستم می‌گوید: ای سیستانی! تو مگر قدرت جنگاوری و تیراندازی و نیروی بدنی پهلوان جنگ‌جویی را که من باشم از یاد برده‌ای؟

۱۲۱. آن دو جنگ‌جو (رستم و اسفندیار) عهد و پیمان بستند که در آن جنگ از هیچ‌کس یاری نگیرند.

۱۲۲. اسفندیار آن کلاه شاهانه را بر سرش گذاشت.

۱۲۳. جنگاوری و مردانگی‌اش را به رخ من می‌کشد.

۱۲۴. ای رستم، اگر تو به کمک احتیاج داری برای خودت بیاور، من هرگز به کمک و یاری کسی نیازی ندارم.

۱۰۲. به کوتاهی در عبادت خودشان نسبت به خداوند بزرگ / زیرا کسانی که همواره خدا را عبادت می‌کنند با مشاهده‌ی جمال حق و شکوه و عظمت درگاه الهی به کوتاهی در عبادت خود پی می‌برند.

۱۰۳. این‌که خداوند به خاطر عظمت پیامبر، به جان او سوگند خورده است. / مرجع ضمیر «ت»: پیامبر (ص)

۱۰۴. منظور از «خاک پا»، «چرخ و آسمان» و منظور از «طفل راه»، «عقل» است. / مفهوم بیت مقام بالا، عظمت و قدرت پیامبر (ص) است.

۱۰۵. بی‌دل، عاشق و دل‌باخته / بی‌نشان: خداوندی که فراتر از نام و نشان است.

۱۰۶. به پایداری و باقی ماندن نام پیامبر در گردش روزگار به‌عنوان خاتم پیامبران

۱۰۷. به واسطه‌ی کمال خود

درس دوم

۱۰۸. اسفندیار نیرومند و چالاک، انتهای نیزه را به زمین گذاشت و از روی زمین به روی زین اسب پرید و بر روی اسب سوار شد.

۱۰۹. رستم زه را در کمان کرد و آن را آماده نمود و آن تیرگز را که نوک آن را زهرآلود کرده بود. (این بیت با بیت بعدی موقوف‌المعانی است.)

۱۱۰. ای خداوند پاک که آفرینشگر ماه و سیاره‌ی تیر هستی، مرا به سبب گناه کشتن اسفندیار، مجازات و بازخواست مکن.

۱۱۱. قامت بلند و استوار اسفندیار خمیده شد و دانش و شکوه و بزرگی از او دور شد. (مرگ، همه‌ی آن‌ها را از او گرفت.)

۱۱۲. ای اسفندیار! از خدای پاک که جهان هستی درینجه‌ی قدرت اوست، بترس و عقل و احساس خود را تباه مکن. (عقلت را به دست احساس مده و خود را خوار مکن.)